

INNFØRING AV PARKERINGSavgIFTER

GJENNOMGANG - ULLENSAKER KOMMUNE

DESEMBER 2020

1 Bakgrunn og innledning

I møte 8.10.20, saksnr. 60/20 behandlet kontrollutvalget i Ullensaker en forespørsel fra formannskapet der kontrollutvalget blir bedt om å gjøre «en vurdering av om nye bestemmelser om parkeringsgebyrer i Ullensaker kommune er i tråd med kommunestyrets beslutninger». Bakgrunnen for dette var spørsmål fra gruppeleder i Ullensaker FrP til formannskapsmøte den 6.10.20, som gjaldt om administrasjonen handlet i tråd med kommunestyrets vedtak da de startet arbeidet med å innføre parkeringsavgift i Jessheim sentrum. Det ble etterspurt en redegjørelse fra administrasjonen knyttet til dette, noe administrasjonen la frem i formannskapsmøtet. Basert på diskusjonen i møtet anbefalte rådmannen saken oversendt til kontrollutvalget. Da kontrollutvalget behandlet saken den 8.10.20 ble følgende vedtatt:

Kontrollutvalget ber revisjonen gjøre en vurdering av om Ullensaker kommune har handlet i tråd med kommunestyrets beslutninger og vedtak når det gjelder nye bestemmelser om parkeringsgebyrer i Ullensaker kommune.

Revisjonen har mottatt etterspurt dokumentasjon fra administrasjonen knyttet til innføringen av parkeringsgebyrer og vil i det følgende foreta en kort gjennomgang av denne. Til slutt vil revisjonen gi sin vurdering av om administrasjonen har handlet i tråd med kommunestyrets beslutninger i saken.

2 Innføring av parkeringsgebyrer

2.1 Desember 2019 – vedtak i kommunestyret

Den 10.12.19 ble rådmannens budsjettgrunnlag Budsjett for 2020 og økonomiplan for 2020-2023, sak 117/19, vedtatt i kommunestyret.

I rådmannens budsjettgrunnlag henvises det på side 60 til Agenda Kaupangs rapport med tiltak for å redusere kostnadsnivået i kommunen, nærmere bestemt tiltak for hovedutvalgsområdet teknisk, idrett og kultur (HTIK). Det pekes på at tiltakene er innarbeidet i budsjett og økonomiplan. To av tiltakene for HTIK er:

- Innføring betalt ansattparkering
- Innføring av avgiftsparkering

Budsjetterte inntekter knyttet til dette beskrives videre slik (uthevingene i utdraget under er revisjonens):

For å øke tilgang til ledige parkeringsplasser er det i budsjettforslaget foreslått **innføring av avgiftsparkering langs offentlige veier og gater**. Det er budsjettert med netto merinntekter på 1,15 mill kr i 2020 og 3,8 mill kr i 2021 med anslått 5 mnd virkning av inntekter i 2020.

Hvorvidt avgiftsparkering skal innføres ved skoler, helsebygg, idrettsanlegg og ny svømmehall må vurderes nærmere. Om det er hensiktsmessig med en differensiering i fht de sentrale områdene på Jessheim/enkelte funksjoner må vurderes. [...]

I budsjettforslaget er det foreslått **innføring av betalt ansattparkering på alle kommunale parkeringsplasser** i tilknytning kommunale bygg (skoler, barnehager, institusjoner, rådhus, drift, renseanlegg etc). Det er budsjettert med netto merinntekter på 1,85 mill. kr i 2020 og 2,2 mill. kr i 2021.

Ullensaker kommune 2019a, 70-71

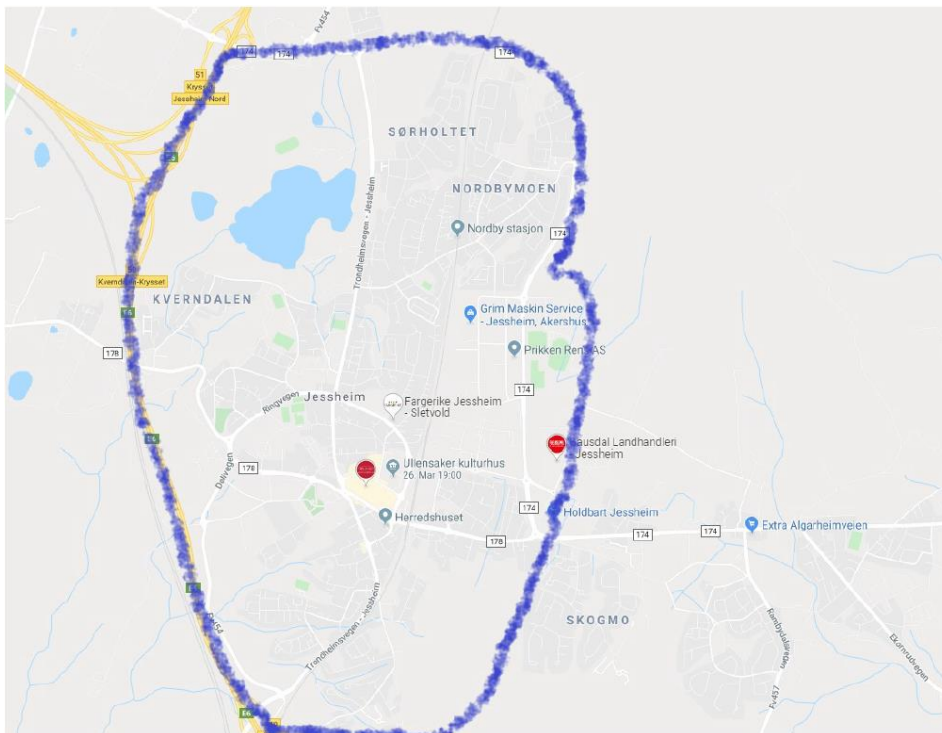
Det er altså snakk om tre typer avgiftsparkering i rådmannens budsjettgrunnlag, der type 1 og 3 foreslås vedtatt og at det for type 2 foreslås nærmere vurdering før vedtak:

1. Avgiftsparkering langs offentlige veier og gater (budsjettert inntekt på 1,15 millioner kroner)
2. Avgiftsparkering for publikum på utvalgte kommunale parkeringsplasser
3. Avgiftsparkering for ansatte på alle kommunale parkeringsplasser (budsjettert inntekt på 1,85 millioner kroner)

Budsjettforhandlingene mellom de folkevalgte innebærer som regel flere endringer og omprioriteringer i rådmannens budsjettgrunnlag før dette endelig vedtas. Én av endringene de folkevalgte vedtok knyttet til budsjettet for 2020 gjelder innføringen av parkeringsgebyr på alle kommunale p-plasser, for private, der driftsinntekten er oppjustert til 3,8 millioner fra forslaget i rådmannens grunnlag på 1,85 millioner kroner. Endringen utdypes slik:

1. Det innføres betaling for parkering på kommunale plasser i sentrum av Jessheim by. Rådmannen bes komme tilbake med en politisk sak før ordningen endelig vedtas.¹
2. Saken skal vurdere hvilke arealer som er hensiktsmessige innenfor ringen Jessheimvegen-E6-Ole Korslunds ved, i tillegg til arealer på Gystadmarka. Området er definert slik:

¹ Det går ikke tydelig frem av punkt 1 at innføring av betaling kun gjelder avgiftsparkering for publikum og ikke avgiftsparkering for ansatte. Når punkt 1 henviser til sentrum av Jessheim by impliserer dette likevel at det er avgiftsparkering for publikum det er snakk om, da ansattparkering allerede er foreslått i budsjettgrunnlaget og også vil gjelde kommunale plasser utenfor bykjernen. At en vurdering bør gjennomføres er i samsvar med det som er skissert i rådmannens budsjettgrunnlag, jf. det som er gjengitt i nederste avsnitt på s. 1, selv om dette i grunnlaget kun synes å gjelde en vurdering av avgiftsparkering for publikum, og ikke for ansattparkering.

3. Ordningen må utformes slik at innbyggernes behov ivaretas. Det forventes høy grad av brukerinvolvering, slik at innføringen av ordningen gjennomføres så smidig som mulig. Det må informeres godt om ordningen.
4. Alle **kommunale bygg og anlegg med betalingsparkering²** skal ha sikker sykkelparkering, f.eks. sykkelstativ under tak, med kameraovervåkning. Ansatte skal ha tilgang til låsbart område for sykkelparkering. Vi ber om en politisk sak knyttet til investering i slike anlegg. Anleggene skal være så rimelige som mulig, og ivareta sitt formål.
5. Vi ønsker nedenstående temaer belyst i saken som fremlegges:
 - a. Kan det innføres en ordning der **ansatte i de ulike formålsbygg** kan kjøpe parkeringsbevis som gjelder hele døgnet på de relevante plassene for vedkommendes arbeid. Dersom arbeidssted kan være på flere aktuelle steder, forventer vi at samme bevis gjelde uten ekstra betaling. Prisen for bevisene må vurderes, men maksimalt kroner 200,- pr måned.
 - b. Kan det for **publikum for øvrig** fremskaffes en best mulig digital betalingsløsning (mobilapp), som har lav kostnad for kommunen, men høy funksjonalitet?

² Denne utheving, i tillegg til uthevninger i punkt 5, er revisjonens uthevninger. Uthevingene er ment å gi eksempler på ord og begreper i vedtaket som viser at endringen knyttet til begrepet «kommunale p-plasser» her dreier seg om både innføring av betalt ansattparkering og avgiftsparkering for publikum, på kommunale parkeringsplasser i tilknytning kommunale bygg.

- i. Parkeringsautomater bør i størst mulig grad unngås, da disse er dyre i innkjøp og drift. Det vurderes om automater kan kuttes fullstendig ut, og om krav om mulighet for kontantbetaling kan ivaretas av **det enkelte brukersted**, eventuelt i kombinasjon med at man kan kjøpe parkeringsbevis på f.eks. en døgnåpen bensinstasjon i sentrum. Dette kan foregå ved at man registrerer bilnummer, og betaler for et visst antall timer parkering.
- ii. Kan kjøpt parkering gjelder for **alle kommunens plasser** i den tiden man har betalt for? Det vil si at man kan fritt flytte bilen mellom de ulike plassene.
- iii. Dersom det innføres betaling på den nye **svømmehallen**, ønsker vi at **betaling for parkering skal kunne skje sammen med kjøp av billett** til anlegget.
- c. Parkeringsavgiftens nivå vurderes, denne bør tilsvare prisnivå på sammenlignbare arealer
- d. Det vurderes individuelt for **hvert enkelt brukersted** hvor lang tid man kan stå før gebyr kreves. Denne tiden angis ved skilt. Det er svært viktig at det **vises hensyn til brukerne**, og at dette oppleves rimelig. Ved **institusjoner** bør denne tiden være tilstrekkelig til at man kan gjennomføre normale besøk uten å betale.
- e. Det vurderes om man det enkelte steder er hensiktsmessig å kun ha betaling deler av døgnet.
- f. Det vurderes hvordan hensynet til eldre og forflytningshemmede ivaretas. Parkering skal være gratis for forflytningshemmede i et visst antall timer.
- g. Parkeringsbestemmelser som f.eks. maksimal parkeringstid eller reservering for **ansatte**, vurderes for det enkelte område.
- h. Vi forventer at **levering og henting i barnehage og barneskole** innenfor rimelig tid ikke skal medføre krav om betaling, selv om kjøretøyet forlates.
- i. Det må i dialog med idrett og kultur og andre lag- og foreninger finnes ordninger slik at **frivillige ikke skal betale ved aktuelle anlegg**. Også hensynet til de som deltar på slike aktiviteter må vektlegges sterkt.
- j. Det vurderes mulighet for fritak fra avgift på spesielle dager, som f.eks 17. mai, eller ved store arrangement i regi av frivilligheten.
- k. Innkjøp av biler til håndheving må sees i sammenheng med kommunens øvrige bilpark, og sambruk må vektas sterkt. Det vurderes å anskaffe el-sykkel som kan brukes til håndheving i sentrumsnære strøk.

Vedtaket over beskriver altså endringer i rådmannens budsjettgrunnlag knyttet til «kommunale p-plasser», og revisjonens uthevninger i punktene over viser at dette dreier seg om innføring av avgift knyttet til både parkering for ansatte og for publikum. Som nevnt i punkt 1 i budsjettvedtaket ble det vedtatt at rådmannen skal «komme tilbake med en politisk sak før ordningen endelig vedtas» og i resterende punkter listes det opp en rekke forhold rådmannen skal gjøre nærmere rede for i denne saken, samt føringer for innføring av ordningen.

2.2 Juni 2020 – vedtak i kommunestyret

Den 23.6.20 la rådmannen frem en sak, 60/20, som hadde til hensikt å svare ut bestillingen om nærmere utredning før innføring av parkeringsgebyr på kommunale p-plasser. I sammendraget til rådmannens saksutredning pekes det på følgende:

I budsjettsaken i KST 10.12.2019 (PS 117/19) foreslo rådmannen å innføre betalt ansattparkering samt betaling for parkering langs kommunale veier. Dette ble vedtatt. I tillegg la kommunestyret inn ytterligere merinntekter³ for parkering på *kommunale plasser* i sentrum av Jessheim by. Det ble også gitt en bestilling til rådmannen om å komme med en politisk sak før ordningen endelig vedtas. I vedtaket ble det lagt føringer og begrensninger for innføring av betaling for parkering på kommunale plasser (videre kalt «Avgiftsparkering»). (Vedlegg 1)

Denne saken har til hensikt å svare ut ovennevnte bestilling.

Ullensaker kommune eier i dag i området Jessheim by og Gystadmarka totalt ca. 1650 parkeringsplasser ved kommunale bygg og anlegg, ekskl. plasser langs kommunale veier.

Saken er avgrenset kun til parkeringsplasser ved kommunale bygg og anlegg. I hht. vedtaket skal dette generere en helårsvirkning på 3,8 mill. kroner. Tilsvarende beløp er også innarbeidet som økt inntektskrav i budsjett for 2020.

Som beskrevet i utdraget fra sammendraget i saksfremlegget er sak 60/20 avgrenset til å dreie seg om avgiftsparkering på kommunale parkeringsplasser, og den videre saksutredningen søker å svare ut punktene etterspurt av de folkevalgte i behandlingen av budsjett og økonomiplan 10.12.19. Rådmannens konklusjon og anbefaling knyttet til sak 60/20 er å innføre avgiftsparkering på kommunale parkeringsplasser tilknyttet Rådhuset og Allergot ungdomsskole, samt at alle områder med kommunale parkeringsplasser reguleres ved skilting med vilkår for å bedre trafiksikkerhet og bomiljø. Følgende ble vedtatt i kommunestyret 23.6.20, sak 60/20:

- Alle kommunale parkeringsplasser i Ullensaker kommune reguleres ved skilting med vilkår som beskrevet i denne saken.
- Det innføres *avgiftsparkering* på kommunale parkeringsplasser i tilknytning til Rådhuset og Allergot ungdomsskole som beskrevet i denne saken.
- Det innføres *parkeringskontroll* av alle kommunale parkeringsplasser i Ullensaker kommune. Hensikten er å kontrollere at vilkår for bruk av parkeringsplasser blir overholdt. Ved brudd på vilkår skal det ilegges kontrollavgift.
- Rådmannen legger frem sak for politisk behandling før innføring av parkeringsavgift på ytterligere kommunale parkeringsplasser gjennomføres.

Sammendraget i saksfremlegget viser altså at rådmannen er av den oppfatning at både avgiftsparkering langs veier og gater, samt betalt ansattparkering på kommunale parkeringsplasser ble vedtatt av kommunestyret i budsjettsaken den 10.12.19. Denne forståelsen er imidlertid ikke like tydelig når man leser punktene knyttet til de folkevalgtes endring av budsjettert inntekt der det kan virke som at også ansattparkering skal vurderes før dette blir endelig vedtatt. Vurdering av

³ Anslått inntekt i rådmannens budsjettgrunnlag var 1,85 millioner, mens inntekt i vedtatte budsjett ble satt til 3,8 millioner. Det vil si at de folkevalgte vedtok en merinntekt knyttet til betaling for parkering på kommunale plasser på 1,95 millioner kroner.

ansattparkering vurderes imidlertid ikke nærmere i sak 60/20, kun avgiftsparkering for publikum synes å være vurdert her.

2.3 Oppsummering av vedtakene - administrasjonens oppfatning

Administrasjonen har i to notater⁴ gjort rede for sin oppfatning knyttet til vedtakene. I det følgende oppsummerer vi dette kort.

Da budsjett og økonomiplan ble vedtatt i kommunestyret den 10.12.20, ble rådmannens budsjettgrunnlag vedtatt av de folkevalgte:

Vedrørende betaling for parkering langs veier og gater:

- Innføring av avgiftsparkering langs offentlige veier og gater (budsjettert til å gi driftsinntekt på 1,15 millioner kroner i 2020)

Vedrørende betaling for parkering på kommunale plasser:

- Innføring av betalt ansattparkering på alle kommunale parkeringsplasser i tilknytning til kommunale bygg (budsjettert til å gi driftsinntekt på 1,85 millioner kroner i 2020)
- Det bør gjennomføres en nærmere vurdering av hvorvidt avgiftsparkering skal innføres ved skoler, helsebygg, idrettsanlegg og ny svømmehall

Kommunestyret valgte i sitt vedtak å oppjustere budsjettert driftsinntekt på betaling for parkering på kommunale plasser fra 1,85 millioner til 3,8 millioner, i tillegg beskrives forutsetninger og ønske om vurdering både for innføring av ansattparkering og avgiftsparkering på kommunale plasser. Det vil si at kommunestyret i sitt vedtatte budsjett ikke bare vedtar avgiftsparkering langs veier og gater, og ansattparkering i tilknytning til kommunale bygg, men også legger opp til at det skal innføres avgiftsparkering for publikum i tilknytning til kommunale bygg og slik øke driftsinntektene for parkering på kommunale plasser.

Sistnevnte form for avgiftsparkering vedtas av kommunestyret den 23.6.20, men etter en vurdering som går frem av saksfremlegget, innføres det avgiftsparkering for publikum på kommunale parkeringsplasser kun i tilknytning til Rådhuset og Allergot ungdomsskole.

3 Revisjonens vurdering og konklusjon

Det kan fremstå som uklart om sak 60/20 i tilstrekkelig grad belyser temaet som gjelder betalt ansattparkering på kommunale plasser, slik det etterspørres i endringspunktene til budsjettvedtaket fra desember. Samtidig er det nærliggende å forstå at punkt 1 i budsjettvedtaket innebærer vedtak om avgiftsparkering for publikum på kommunale parkeringsplasser, som et tillegg til de to andre typene avgiftsparkering som allerede lå inne i rådmannens budsjettgrunnlag. Denne oppfatningen styrkes når rådmannen i sak 60/20 presiserte for de folkevalgte at han mente avgiftsparkering langs

⁴ Notat til formannskapet datert 6.10.20 og notat til kontrollutvalget datert 20.10.20.

offentlige veier og gater, samt betalt ansattparkering, allerede var vedtatt i budsjettsaken i desember. Dersom de folkevalgte var uenige i dette burde dette kommet frem i vedtaket til sak 60/20.

Revisjonen mener at denne gjennomgangen viser at kommunestyret har vedtatt innføring av avgiftsparkering:

- langs offentlige veier og gater,
- for ansatte som parkerer på kommunale parkeringsplasser,
- samt for publikum som parkerer på kommunale parkeringsplasser i tilknytning til Rådhuset og Allergot ungdomsskole.

Så langt revisjonen kan se har rådmannen handlet i tråd med kommunestyrets beslutninger og vedtak når det gjelder nye bestemmelser om parkeringsgebyrer i Ullensaker kommune. Revisjonen vil likevel påpeke at det generelt er viktig at både saksfremstillinger, grunnlagsdokumenter og vedtak i forbindelse med politiske saker er tilgjengelige og lette å forstå. Dette ansvaret hviler både på administrasjonen og de folkevalgte. I dette tilfellet har begrepsbruken benyttet av administrasjonen i aktuell dokumentasjon variert noe underveis, noe som har gjort det vanskeligere å følge saksgangen. Vedtakene i kommunestyret kunne også vært tydeligere.

Jessheim, 16.12.20

Øyvind Nordbrønd Grøndahl
avdelingsleder forvaltningsrevisjon

Miriam Sethne
oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor